

**saker du måste veta för att
arbetskläderna ska uppfylla
kraven på basal hygien.**

**UPPDATERAD
GUIDE**

Förord.

Det är Socialstyrelsen i Sverige som tar fram föreskrifter för basal hygien inom vård och omsorg. Syftet med föreskrifterna är att förhindra och förebygga direkt och indirekt kontaktsmitta i vårdarbetet och fastställa regler för användningen av arbetskläder, skyddshandskar och skyddskläder.

I den här guiden ska vi fokusera på hur den basala hygien påverkar arbetskläderna som används i vården och omsorgen samt vad reglerna innebär i praktiken, för arbetstagare såväl som arbetsgivare.

AFS 2018:4 börjar gälla 19 november 2018.

Arbetsmiljöverkets nya föreskrifter om smittorisker (AFS 2018:4) träder i kraft 19 november 2018 och beräknas att skydda ca 1 miljon arbetstagare mot smitta. De nya reglerna ska vara enklare att följa genom att de har en tydligare indelning och olika målgrupper ska lättare kunna förstå både att, och hur, de berörs av de olika bestämmelserna.

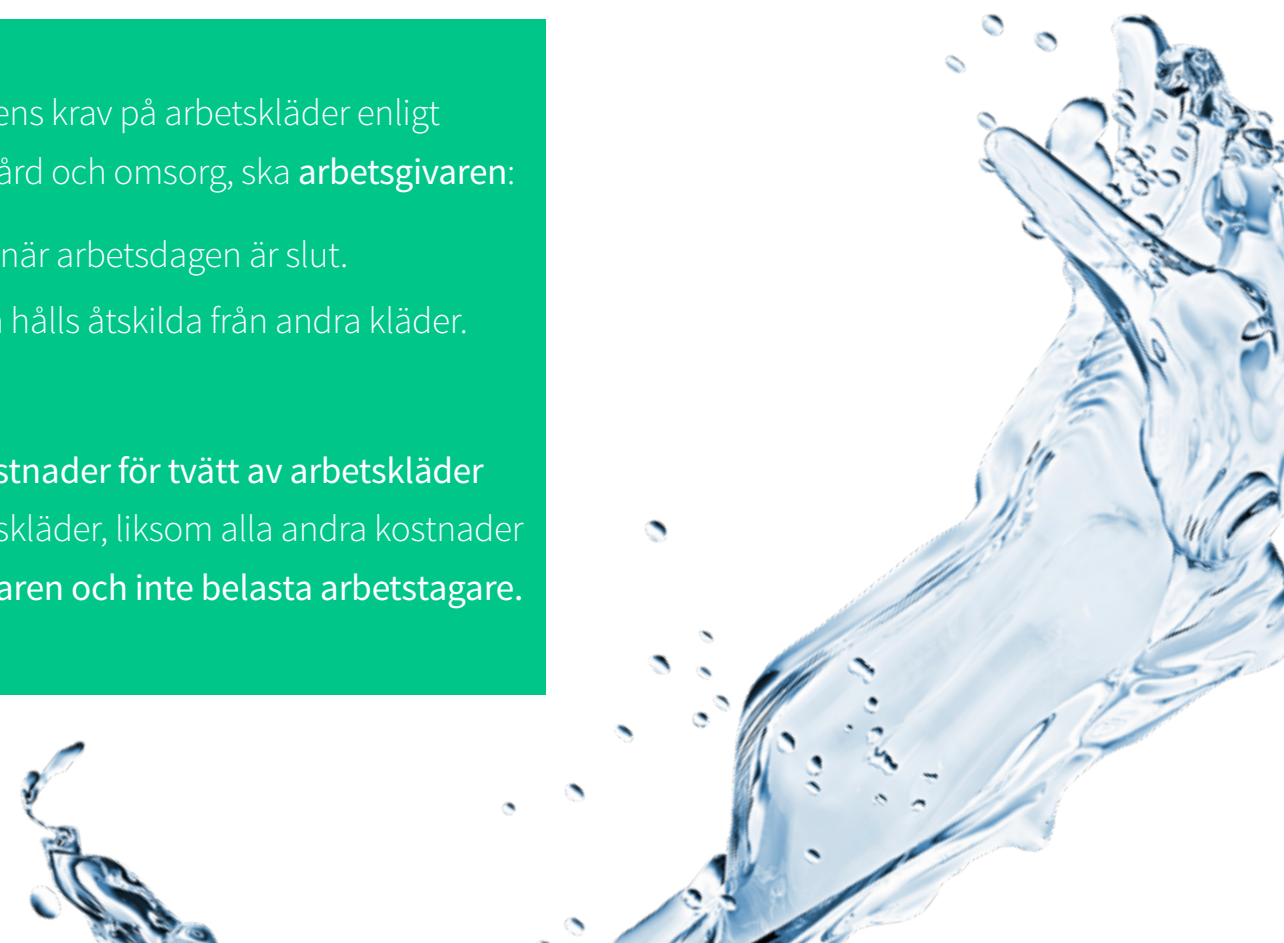
§16 Arbetskläder

En ny regel i föreskrifterna handlar om att det är **arbetsgivaren som har ansvar för tvätten av de arbetskläder** som används inom hälso- och sjukvården och delar av omsorgen.

För arbetstagare som omfattas av Socialstyrelsens krav på arbetskläder enligt Socialstyrelsens föreskrifter om basal hygien i vård och omsorg, ska **arbetsgivaren**:

- se till att arbetstagare tar av arbetskläderna när arbetsdagen är slut.
- ansvara för att arbetskläder som är använda hålls åtskilda från andra kläder.
- ansvara för att de tvättas i minst 60 °C.

Allmänna råd: Av arbetsmiljölagen följer att **kostnader för tvätt av arbetskläder** som omfattas av Socialstyrelsens krav på arbetskläder, liksom alla andra kostnader för arbetsmiljöåtgärder, ska **bäras av arbetsgivaren och inte belasta arbetstagare**.

1

Reglerna gäller verksamheter där fysisk kontakt kan smitta.

Hygienföreskrifterna gäller för många olika typer av verksamheter som berör vård och omsorg. Det handlar om verksamheter där personalen har fysisk kontakt med patienter eller där personalen arbetar med personer som har hemtjänst eller som bor i särskilda boenden. En förutsättning är att den fysiska kontakten kan innebära smittspridning, antingen patient till patient eller patient till vårdare.

Det är upp till varje verksamhet att bestämma vilka rutiner som behövs för att uppfylla hygienreglerna. Det är också upp till varje verksamhet att säkerställa att de rutiner och arbetssätt som krävs för att följa reglerna är på plats och efterlevs.

Dessa yrkesgrupper måste följa föreskrifterna

- Hälso- och sjukvårdspersonal.
- Personal i gruppboende, hemtjänst och särskilt boende för äldre.
- Personliga assistenter som arbetar vid särskilda boenden.
- Elever vid utbildningar till yrken inom vård och omsorg där det finns risk för överföring av smitta.

Kläderna ska ha korta ärmar.

Arbetskläderna som används ska alltid ha korta ärmar som slutar ovanför armbågen. Långärmade plagg gör det nämligen svårt att hålla en godkänd handhygien. Har du långa ärmar finns det stor risk att bakterier och smuts fastnar i dessa vid själva vård- eller omsorgsmomentet. Det är heller inte tillåtet att ha långa ärmar som man kavlar upp, eftersom dessa lätt glider ner igen.

I övrigt spelar det ingen roll hur kläderna ser ut. Du kan t.ex. ha jeans och pikétröja så länge ärmarna slutar ovanför armbågen. All personal behöver heller inte ha samma typ av kläder. Det viktiga är att kläderna kan tvättas så att de blir rena på ett godkänt sätt. Mer om det i kapitel 4.

Personal som arbetar inom exempelvis gruppboheter brukar föredra arbetskläder som känns vardagliga och inte har för mycket "sjukvårdskänsla".

2

Kläderna ska bytas varje dag.

Hygienreglerna påverkar inte enbart hur kläderna ska se ut, utan även hur de ska användas.

- Arbetskläderna får endast bäras i arbetet. Om arbetet bedrivs på flera platser, får de även bäras när man färdas mellan dessa.
- Arbetskläderna ska bytas varje dag, både överdel och underdel. Om de blir förorenade eller om det annars finns behov av det, ska de bytas så snart som möjligt.
- Om kläderna riskerar att komma i kontakt med kroppsvätskor eller annat biologiskt material under arbetet, ska plastförkläde, skyddsrock eller motsvarande skyddskläder användas utanpå arbetskläderna. Om skyddskläder används vid vård av eller omsorg av flera personer efter varandra, ska de bytas mellan varje person.

Det gäller alltså att man på arbetsplatsen kan säkerställa att det alltid finns rena kläder varje dag för personalen att ta på sig. Man måste även se till att det finns ett lager så att personalen kan byta kläder under arbetspasset vid behov. Det är inte tillåtet för personalen att åka hem för att byta kläder.

Låt säga att personalen jobbar 5 dagar på en vecka. Då kan man räkna enkelt att det behövs 10 uppsättningar byxor och tröjor för att fylla behovet: 5 uppsättningar att ha på sig under arbetsveckan och 5 uppsättningar som är i tvätten (förutsatt att man tvättar en gång i veckan). Sedan behövs minst två uppsättning på lager för att hantera oförutsedda byten.

Så totalt behövs 12 uppsättningar kläder per person.

3

Att bara tvätta i 60 grader räcker inte.

Enligt Folkhälsomyndigheten ska arbetskläder tvättas i så hög temperatur att smittoämnen dödas och kläderna blir rena. Minst 60 grader är deras rekommendation. Det innebär att arbetskläderna måste vara av sådan kvalitet att de klarar av att tvättas i så höga grader. De måste även hålla över tid med bibehållen komfort.

Men det räcker inte att bara tvätta kläderna i minst 60 grader för att helt säkert veta att de inte för vidare några smittoämnen.

För att garantera att kläderna tvättas på ett sådant sätt att de är fria från smittoämnen krävs en noggrann riskanalys av hela tvätthanteringen för att identifiera s.k. riskpunkter. Var någonstans i hanteringen finns det risk att kläderna smutsas ner eller återkontamineras? När dessa riskpunkter identifierats måste åtgärder tas fram för att minimera dessa risker. Det kan t.ex. vara att personalen inte får hantera smutsig tvätt, för att sedan direkt börja vika eller sortera ren tvätt, utan att först desinficera händer och kläder.

Även städning och desinficering av de ytor som de rena kläderna förvaras på är en viktig faktor för hygien. Ett tips är att förvara kläderna i stängda skåp. Eller hänga ett plastdraperi eller dylikt framför hyllan med de rena kläderna för att skydda dem från damm, smuts och bakterier.

Kontroller av vattentemperatur bör genomföras regelbundet (håller verkligen tvättmaskinen rätt grader?) samt test av mikrobiell tillväxt. D.v.s. låta ett plagg genomgå hela tvättprocessen och sedan analysera via ett labb hur mycket bakterier som plagget samlat på sig under hela resan, från smutsigt till rent.

Professionella, certifierade tvätterier genomför regelbundna hygienkontroller av sina tvättprocesser. Därför kan de garantera att arbetskläderna uppfyller kraven på basal hygien.

4

Vill du veta mer?

Vill du veta mer om textilservice, hygien eller arbetskläder, kontakta någon av våra experter!

Klicka här för att komma direkt till vårt
Kontaktformulär på textilia.se.

Du kan även prenumerera på Textilias nyhetsbrev

[PURE Magazine - ett nyhetsbrev om framtidens textilservice.](#)
[KLICKA HÄR FÖR ATT PRENUMERERA.](#)

- Krönikor
- Goda exempel från våra kunder
- Blogginlägg
- Tips & råd

Textilia Tvätt & Textilservice AB, Box 1544, 701 15 Örebro
Tel: 0771-21 23 00 • E-post: info@textilia.se • Webb: www.textilia.se